

ÖSSZEFOGLALÓ

A munkában I. Nagy Lajos magyar király, valamint édesanyja, Erzsébet, az anyakirálynő lengyelországi uralkodása kerül elemzésre. 1370-ben fiú utód nélkül halt meg III. Nagy Kázmér lengyel király, és ezzel I. Nagy Lajos lett Lengyelország királya. Lajos megkoronázásával a két ország között perszónalunió jött létre. A koronázást követően Lajos a lengyelországi trónt édesanyjára, Kázmér király testvérére, Erzsébet anyakirálynőre bízta. Erzsébet lengyelországi uralkodása nem bizonyult népszerűnek, az 1376-os események után pedig végleg elhagyta Lengyelországot. 1377-től Lajos Lengyelország egyedüli uralkodója lett, és bár igyekezett jó király lenni a lengyeleknek, ők mégsem fogadták el. A negatív hozzáállás legfőbb oka az, hogy a lengyel krónikások Lajos és Erzsébet uralmát a Nagy melléknévvel megtisztelt Kázmér királyságához viszonyították. Az előd személye a lengyel államiság és egység szimbóluma lett, döntései az ország fejlődését segítették elő.

Kulcsszavak: *Kázmér király, Nagy Lajos, Erzsébet anyakirálynő, Magyar Királyság, Lengyelország*

ABSTRACT

In this work we are analyzing the rule of the hungarian king Louis the Great and his mothers Elizabeth in the kingdom of Poland. In 1370. the polish king Casimir III died without an heir, therefore Louis became the king of Poland. When Louis was crowned with the polish crown a personal union was established between the two kingdoms. After he was crowned, Louis entrusted Poland to his mother Elizabeth, who was the sister of Casimir. Elizabeth's rule wasn't popular in Poland. After many incidents in 1376. she had to leave Poland. In 1377. Louis became the only ruler of Poland. No matter how he tried to be a good king, the polish nobels didn't like him. The reason for that was that the Kingdom of Poland compared the rule of Louis and Elizabeth with the rule of their great king Casimir III who was the most succesfull king in the history of medieval Poland.

Keyword: *king Casimir III, Louis I, queen Elizabeth, Hungary, Poland*

РЕЗИМЕ

У раду је анализирана владавина мађарског краља Лајоша Великог и његове мајке Елизабете у Пољској. Године 1370. пољски краљ Казимир умро је без мушког наследника и тиме је Лајош постао краљ Пољске. Крунисањем Лајоша за краља Пољске између две државе је дошло до персоналне уније. Лајош је после крунисања владавину у Пољској поверио својој мајци, сестри краља Казимира, Елизабети. Владавина Елизабете у Пољској није била популарна. После несрећних догађаја 1376. године Елизабета је напустила Пољску. Године 1377. Лајош је постао једини владар Пољске. Иако се он много трудио да би постао добар краљ, Пољаци га нису прихватили. Узрок томе била је чињеница да су владавину Елизабете и Лајоша поредили са владавином Казимира, који је био најзначајнији и најуспешнији владар средњовековне Пољске краљевине.

Кључне речи: *краљ Казимир, Лајош Велики, краљица Елизабета, Угарска, Пољска.*

PFEIFFER Attila
 Újvidéki Egyetem, BTK,
 Történelem Tanszék
 attilapfeiffer88@gmail.com

NAGY LAJOS KIRÁLY ÉS ERZSÉBET ANYAKIRÁLYNŐ URALKODÁSA LENGYELORSZÁGBAN (1370–1382)

*The reign of Louis, the Great and Queen Elizabeth in
 Poland (1370–1382)*

*Vladavina kralja Lajoša I i majke kraljice Elizabete u
 Poljskoj (1370–1382)*

Munkában a magyar–lengyel kapcsolatok egy középkori epizódja kerül feldolgozásra, amikor Magyarország és Lengyelország trónján az Anjou-családból származó uralkodók ültek. Ez az időszak a késő középkor időszaka, amikor Nyugat-Európát több megpróbáltatás éri, gondoljunk csak a pestisjárványra, Kelet-Közép-Európa viszont egy rövid időre újra virágkorát éli. A korszak egyik legjelentősebb eseménye, a visegrádi királytalálkozó (1335) döntő hatással volt Európa ezen részének későbbi történetére. 1339-ben a második visegrádi találkozó alkalmával III. Nagy Kázmér, Lengyelország királya, aláírta azt az örökösödési szerződést, mely kimondja, hogy abban az esetben, ha ő fiúutód nélkül halna meg, a lengyel trónt Károly Róbert magyar király valamelyik fia örökli meg.

Nagy Lajos király Lengyelországa (1370–1382)

1370-ben meghalt Kázmér lengyel király, a Piastok utolsó és legnemesebb sarja (Davies, 2006). Kázmér a nyarat Nagy-Lengyelországban töltötte, szeptember elején pedig délibb vidékekre költözött vadászni. Szeptember elején az uralkodó szarvasvadászatra készülődött. A vadászat közben Kázmér lebukott a lováról és megsérült. Lázba esett és nagy ügyvel-bajjal szállították Krakkóba, ahol november 5-én meghalt. A Piastok lengyel koronája, amire Erzsébet, Lajos édesanyja, és ő maga is már nagyon vágyott, Lajosra szállt. Azonban ekkorra már Lajos nem lelte akkora örömét benne (Pór 2010: 441).

Lajos a krakkói püspöknek és a lengyel kancellárnak, akik őt személyesen hívták meg a lengyel főurak nevében a megürült trón elfoglalására, azon aggodalmát fejezte ki, hogy nem tud majd megfelelni a két birodalom kormányzásának (Davies 2006: 98–99). Ha megnézzük Lengyelországot abban az időben, láthatjuk, hogy hiányzott belőle az egység, sok gondja akadt abból adódóan, hogy a nemességből hiányzott a hazafiasság, és vala-

hányszor külső vagy belső ellenség támadt az országra, a saját erejéből nem tudta megvédeni (Font 1997, 22–23). A polgárok nagy része, bevándorolt német lévén, nem érzett együtt a lengyel néppel, ellentétbe kerültek a nemesekkel és elsősorban a saját hasznukat nézték, bár adót nem fizettek. A jobbágyságot elnyomta a nemesség és kihasználta őket (Jerzy 1989: 86).

E dolgok ismeretében talán érthető, hogy Lajos nem szívesen indult el Lengyelországba. Valószínű, hogy nem kis része lehetett az elhatározásban édesanyjának, Erzsébetnek, mert a lengyel korona tulajdonképpen az ő hozománya volt. Erzsébet anyakirálynő és Ulászló, Magyarország nádora, már előbb elutaztak Krakkóba, a beteg Kázmér királyt meglátogatni. Lajos király is rövidesen utánuk indult Lengyelországba. A lengyel rendek nagy pompával üdvözölték és kísérték Krakkóba, ahol a papság, a városi hatóság és a céhek zászlóikkal fényes körmenetben vezették Lajost a főtemplomba (Pór 2010: 444).

Lajos valószínűleg tisztában volt vele, hogy lengyel királlyá való koronázása újabb kellemetlenségek és bonyodalmak forrása lehet. Ennek fő oka az volt, hogy voltak még Piast hercegek, akiknek ha örökösödésről van szó, talán több joguk lett volna, mint a leánynak, és ennek értelmében Lajosnak a lengyel királyi trónra. Ilyen volt Ziemovit, Mazóvia hercege s a lengyel korona hűbérese. Ő azonban, talán a bonyodalmakat elkerülve, beérte azzal, hogy nem fejezte ki hódolatát az új királynak. A másik trónigénylő a gniewkovi Fehér Ulászló volt, aki Lajos második feleségének, Erzsébetnek volt a nagybátyja. Őt azonban egy kevés pénz fejében félre tudták állítani (Bánlaky 1929: 158).

A legtöbb kellemetlenséget egyelőre néhai Kázmér király végső rendelete okozta Lajosnak. Kázmér ebben bőségesen gondoskodott a főbb méltóságokat viselt urakról, az ország templomairól, özvegyéről, törvényes leányáról és törvénytelen fiairól. Kivált unokájának, Kázmérnak, kit udvarában nevelt, hagyott sokat, többet, mint amennyit az ország egysége megengedhetett. Ráhagyta Dobrzyn, Leczyc és Siradia hercegségeket és Kujávia egy részét több várral (Davies 2006: 96).

Végrendelete végrehajtójául a krakkói főesperest nevezte ki, s ő Lajos király megérkezése után másnap engedélyt kért tőle, hogy a rábizottakat elintézhesse, amit Lajos, behatóbban nem megvizsgálva az ügyet, meg is adott. Csak miután figyelmeztették, hogy az ország ekkora területének elidegenítése veszélyes a királyi hatalomra, adatta át az okmányokat a krakkói püspöknek és a jelenlévő országnagyoknak. Ők Kázmér örökségét megtárgyalták, kifogásolták is, de a hatalmas herceg ellen, aki IV. Károly császár sógora volt, nem mertek határozatot hozni. Lajos király ekkor kiegyezett az ifjú herceggel (Pór 2010: 446).

Még egy körülmény nehezítette Lajos lengyel királlyá való koronázását. Valamikor ugyanis Gniezdoban koronázták a királyokat Nagy-Lengyelországban. Lokietek Ulászló azonban a német lovagrendtől való félelmében a koronázási jelvényeket elvitte Krakkóba, és ott is koronázták meg. Hasonlóképpen járt el Kázmér király is. A nagy-lengyelországi főurak emiatt nehezteltek, és követelték, hogy Lajos Gniezdoban koronáztassa meg magát (Font 1997: 24). Lajos ezt a követelést nem teljesítette, de megígérte, hogy

miután a gnezdoi érsek megkoronázza Krakkóban, meglátogatja azt a várost is (Bertényi 1989: 104).

Lajos, a várható bonyodalmakra felkészülve, jó nagy sereg élén indult el Krakkóba, ahol 1370. november 17-én lengyel királlyá koronázták. Ezzel lengyel–magyar perszonálunió jött létre, de ez nem vezetett igazi unióra (Engel, Kristó, Kubinyi 1998: 74). A koronázást követően Lajos hűbérül adta Kázmér hercegnek Dobrzynt több más birtokrésszel együtt, hű rokonának, Oppelni Ulászló nádornak pedig az Oppeln körül fekvő, a Warthaig elterülő tartományt. Ígéretéhez hűen Lajos a krakkói koronázás után Gniezdoba ment, ahol azonban egy újabb koronázásról hallani sem akart (Jerzy 1989: 87). Két napot töltött Gniezdoban, majd visszatért Krakkóba, de ott is csak rövid ideig maradt. Lengyelország irányítását lengyel születésű anyjára, Erzsébet özvegy királynéra, Kázmér király nővérére bízta, ő maga pedig december második felében visszatért Magyarországra. A gyors távozást Lajos király a Velencével és IV. Károly császárral kialakult bonyodalmakkal indokolta (Kristó 1988: 163).

Erzsébet anyakirályné kormányzásának időszaka Lengyelországban

Erzsébet anyakirályné Lengyelország kormányzásában boldogult fivérének, Kázmér királynak a nyomdokait követte. Erzsébet kormányzásával a nemesség nem volt elégedve, aminek egyik oka az volt, hogy a kormányférfiak és a hivatalnokok egy részét újjakkal, éspedig olyanokkal váltotta fel, akiknek állítólag az volt a legnagyobb érdemük, hogy jobban tudtak hízelegni, de a rájuk bízott ügyekhez vajmi keveset értettek. Másrészt Erzsébet anyakirálynénak is elég oka volt panaszra a lengyel urak ellen, akik örökös civódásaik, féltelenségük által szinte lehetetlenné tették a kormányzást. Külön gondot okozott a királyné nem túl népszerű egyénisége is. Erzsébetet a lengyelek származása ellenére sem érezték maguk közül valónak, magyarokból álló testőrsége és udvara is szálka volt a lengyelek szemében (Berényi 1987: 210).

Ehhez még más baj is társult. Fehér Ulászló, miután lemondott hercegségéről, Franciaországban szerzetesnek állt. Az Erzsébet kormányzásával elégedetlen főurak felszólították Ulászlót, hogy térjen vissza Lengyelországba, hogy azt az ő segítségükkel visszafoglalja (Davies 2006: 100). A fényes ígéretekkel elkábított Ulászlónak tetszett az ajánlat. Legelőször Avignonba ment, hogy a pápa a szerzetesi fogadalma alól feloldozza, de XI. Gergely pápa nemcsak, hogy ennek a kérésnek meg nem tett eleget, de még meg is dorgálta Ulászlót szándékaiért, aki ezután nem ment vissza Franciaországba, hanem váratlanul Budán termett, ahol Lajos feleségétől kért segítséget, hogy a király őt a gniewkovi hercegségbe visszahelyezze (Jerzy 1989: 90). Lajos király, végül engedve felesége kérésének, újra elküldte Ulászlót Avignonba a pápához, hogy azt mentse fel szerzetesi fogadalma alól. A szentszék azonban nem talált elég okot a királyi pár kérésének teljesítésére (Bánlaky 1929: 160).

E sikertelenség után Ulászló visszatért Budára a királyi udvarba. Bizonyára addigra már hallott egyet-mást a lengyel urak elégedetlenségéről, ezért egy nap hirtelen elment

Budáról és Kujáviában bukkant fel. Ott csakhamar támogatóra talált. Néhány város és vár azonnal megnyitotta előtte kapuit, de ezek épp oly gyorsan el is pártoltak tőle, mert a lengyel főkapitány Lajos király parancsára haddal indult ellene. Csak egy ütközetre került sor, mert Ulászló elmenekült. A későbbiekben rablásokból és útonállásból tartotta el magát. Zlatorya várában telepedett le. Ennek a várnak az ostromakor halt meg Kázmér herceg. Ulászló a hadakozás után bocsánatért esedezett, és Lajos király, felesége közbenjárására, megbocsátott neki. De a nyugtalan ember itt sem bírta sokáig és 1379-ben a német lovagrendhez Danzigba menekült (Pór 2010: 465–466).

Ezalatt Lengyelországban szünet nélkül tovább dúlt a pártoskodás és az elégedetlenség, s miután Lajos király úgy értesült, hogy utóbbinak legfőbb oka a túl nagy adózás, ő egy feltétellel hajlandónak mutatkozott e téren lényeges könnyítéseket életbe léptetni: ha a lengyelek az 1355-ben csak a férfiágra kimondott örökösödési jogot a király leányágára is kiterjesztik, tekintve, hogy neki eddig fia nem született (Davies 2006: 101). E célból Lajos király 1374 szeptemberére Kassára lengyel nemzetgyűlést hívott össze. Kezdetben csupán az eke-adó törvényességéről tárgyaltak. „Ezt, úgy látszik, nem volt nehéz bebizonyítani Zaviszának a főkancellárnak, az eszes és ügyes diplomatának” (Bánlaky 1929: 161). „Ha pedig, tette hozzá, kegyelmeiteknek nehezebbre esik ez a fizetség, s ezt egyhangúan bizonyítják a papok, a fő- és alrendű nemesek, van módja a leszállításnak” (Kassai privilégium, 1374). Ezután megkezdődtek az alkudozások. A papság és a kis-lengyelországiak a kancellár szövetségesei és az Anjouk hívei voltak, ellenben a nagy-lengyelországiak, nem akartak egyezkedni. Végül azonban a kis-lengyelországiak és a kancellár akarata győzedelmeskedett, így 1374. szeptember 17-én létrejött az egyezés. Az 1374-es Kassai privilégium igen alacsonyan, a nemesi hadviselésben és jobbagytelkenként mindössze két garas értékben állapította meg a korona iránti kötelezettségeket (Pór 2010: 452–453). Az idegeneket pedig, az uralkodó családtagjainak kivételével, kizárta az országos tisztségek viseléséből. Cserében a lengyel nemesség elismerte az Anjouház nőági örökösödését (Bertényi 1989: 104).

A lengyelek azonban mindezek ellenére tovább elégedetlenkedtek, emiatt Erzsébet anyakirályné egy időre elhagyta Lengyelországot. Ekkor maga Lajos király ment Lengyelországba, hogy rendet tegyen, aztán pedig három helytartóval intéztette az ország dolgait. Erzsébet anyakirályné azonban csakhamar visszakívánkozott Krakkóba, ahol mint a gazdag király anyjának nagy fény és pompa járt, ami miatt a külföldi udvarok képviselői nem győzték dicsérni és csodálni az ottani fényes udvari élet gyönyörűségét (Görög 2000: 140).

A problémák azonban korántsem oldódtak meg. Ziemovit, Mazóvia hercege, a litvánokkal cimborált, akiknek még mindig Kieystut volt a fejedelmük. A német lovagrend nagymestere panaszt emelt Ziemovit ellen a pápánál, merthogy a kereszténység ellenségeit támogatja, utat nyit nekik tartományain át és osztozik velük a zsákmányon. A mazóviai herceg ekkor azzal próbálta kimenteni magát a pápánál, hogy két ellenség közé van beékelve, és érdeke úgy parancsolja, hogy a kevésbé veszedelmessel tartson. A pápa ennek ellenére komolyan megintette a herceget, továbbá megkérte Erzsébet anya-

királynét, hogy mint alattvalóját tiltsa el Ziemovitet az ilyen jellegű dolgoktól (Дворник 2001: 154).

Ezek hallatán a litvánok betörték Lodomériába és megszállták Vlagyimirt. E vár hűbérura Koriatovics Mihály volt, ő azonban a támadás idején Krakkóban tartózkodott. A várnagya egyetlen kardcsapás nélkül átadta a várat, amit a litvánok nyomban leromboltak (Pór 2010: 448). Ezután a litvánok még több várost és várat is elfoglaltak. Kieystut tűzzel-vassal kezdte pusztítani Vlagyimirt, Belcz és Sondomir környékét. Lajos Galíciát és Lodomériát közvetlenül Magyarországhoz csatolta, miután kiüzte onnan ellenségeit, és kormányzását Ulászló oppelni hercegre, majd később más magyar főurakra bízta (Bánlaky 1929: 162).

A felszín alatt meghúzódó, visszafojtott feszültségek kirobbanással fenyegettek, s erre 1376 decemberében sor is került. Néhány magyar katona valamilyen jelentéktelen szénaügyben összekülönbözött a lengyelekkel (Görög 2000: 141). Ebből csakhamar verekedés támadt, amely annyira elmérgesedett, hogy a krakkói kapitány szükségét látta, hogy maga is fegyveres erővel közbelépjen. Azonban vesztére tette ezt, mert állítólag az egyik magyar úgy nyakon találta a nyilával, hogy az lebukván lováról szörnyet halt. Ez annyira feldühítette a lengyeleket, kivált a kapitány rokonait és csatlósait, hogy azok elkeveredett dühvel vetették magukat a városban lévő magyarokra, akik közül mintegy 160-at, bűnösöket és ártatlanokat egyaránt, lemészároltak (Bertényi 1987: 211). Talán egy magyar sem maradt volna életben, ha a királyné be nem zárhatja a vár kapuit és létrákat nem támaszt a falak alá a menekülők számára. Még a várban is nyilakat, gerelyeket vetettek utánuk. Ez az iszonyú jelenet mindenkorra elvette Erzsébet kedvét a lengyelországi tartózkodástól. Miután biztosították számára a hazautat, visszatért Budára. Lengyelország kormányzását fiára bízta. Erzsébet anyakirályné 1380. december 29-én halt meg Budán (Pór 2010: 466–467).

Lajos király uralkodása Lengyelországban (1377–1382)

1377-től Lajos király Lengyelország egyedüli kormányzója lett. Ebben az évben Lajos jelentős magyar sereggel kelt hadra, amelyhez lengyel erők is csatlakoztak (Bánlaky 1929: 166). Június végén indult el a király Lengyelországon át Litvániába. Június 28-án Kassán, július 3-án pedig már a lengyelországi Szandomierzben keltezett oklevelet. A lengyelek Chelm ellen fordultak, azt néhány nap alatt elfoglalták, Lajos pedig Belz ellen ment, de az erődítményt hétheti ostrom után tudta csak bevenni. Még szeptember 8-án is Belz vára előtt állíttatott ki diplomát (Pór 2010: 470).

A hadjárat végeztével, szeptember 29-én, Lajos Budán keltezett jelentésében azon melegében tájékoztatta Carrarai Ferencet, Padova urát, hogy György belzi herceget legyőzte, egész hercegségéből kirekesztette, Belin, Chelm és Varsó várakat elvette tőle, az orosz hercegségben egy Lajos uralma alatti várat jelölt ki számára személyes tartózkodási helyéül, s végül szolgálatába visszafogadta (Kristó 1988: 170). Olgord, a litván nagyfejedelem elsőszülöttjét, Kodort – akinek a nemrég elhunyt Olgordot kellett volna

követnie a tisztségben – két fiával együtt hűségére térítette, azaz egyik fiát, a kisebbiket túszként adta neki, hogy udvarában maradjon. Kodornak sok erős vára volt, számára tartózkodási helyül Lengyelországban bizonyos városokat és falvakat jelölt ki (Font 1997: 49). Podolia hercegei, Sándor és Borisz, a magyar király kezébe adták Podolia hercegségét 11 várral együtt, majd hűbérként visszakapták mindazt, s megígérték, hogy kivétel nélkül mindenki ellen hadi szolgálatot teljesítenek. Lunard litván herceg vazallusa lett, hűbérként nyerte el tőle Lodomeria hercegségét, és mindenki ellen tartozik őt szolgálni. Kieystut litván herceg fiát elfogta és fogságban tartotta (Bánlaky 1929: 167).

Erzsébet ifjabb királyné kancellárjától a hadjárat végéről további részleteket ismerünk meg, mert 1377. szeptember 27-én levelet írt a pozsonyi bírónak: „Kedves barátom! Tudjátok meg, hogy király urunkat ma későn mindenképpen hazavárjuk, szakácsai és lovászhai már megérkeztek. Jön Demeter (erdélyi) püspök is néhány litván herceggel, akik az úton a király úr szolgálói lettek, és mindkét királyné itt a budai várban tartózkodik a király úr gyermekeivel együtt, várva a király úr érkezését. Ezért, uram és kedves barátom, az a tanácsom, hogy ne késlekedjetek polgáraitok társaságában a királyi felség meglátogatására néhány székér ajándékkal eljönni, együtt örülve vele a győzelemnek és a tisztességnek, amelyet a jelen hadjáratban vetélytársai és a keresztények üldözői ellen elért” (Erzsébet királyné levele a pozsonyi bírónak). Szorosan kapcsolódott e hadjáratához Lajosnak az az intézkedése, hogy az előző év végén inzultusnak kitett Erzsébet királyné helyett rokonát, László opuliai herceget állította kormányzóként Lengyelország élére, aki ugyanúgy lengyel származású volt, mint az anyakirályné, de rövidesen mások váltották fel László herceget (Bertényi 1987: 211).

Nagy Lajos élete végén azon munkálkodott, hogy Mária királyné és annak jegyese, Zsigmond számára biztosítsa a lengyel koronát. Halála előtt másfél hónappal Zólyomba hívta össze a lengyel főurakat, hogy ott Mária és a vőlegénye előtt hódoljanak be. Máriának azonban nem sikerült a lengyel koronát megszereznie. Lajos király 1382. szeptember 11-én halt meg. Halálát követően a lengyel–magyar perszónalunio összeomlott (Bertényi 1989: 106).

Lajos király kormánya Lengyelországban nem volt népszerű. Hogy a lengyel történetíróknál mi volt a népszerűtlenség oka, arra több dolgot is találhatunk. Többek között a lengyelek rossz néven vették, hogy koronázása után csak rövid ideig mulatott közöttük. Gondot okozott, hogy míg Kázmér a kisebb nemességet minden időben fogadta, kihallgatta, igazságot szolgáltatott és ajándékokat osztogatott nekik, addig Lajost magyar kísérei, testőrei védelmezték, és nem engedték a hozzáférést. A nagy-lengyelországiak nehezteltek rá, mert nem Gniezdoban koronázták meg, hanem Krakóban, sőt amikor Gniezdoban a főtemplomban meglátogatta Szent Adalbert magyar vértanú sírját, nem akart a számára készített fényes királyi trónusba ülni, és ezáltal a Krakóban végzett koronázást mintegy befejezni. Ezt a tettet azzal magyarázhatjuk, hogy a partikularizmus ellen volt és a nemzet egyesítését tartotta fő feladatának (Bánlaky 1929: 168).

Számtalan panasz volt Erzsébet kormányára, ahogy a krónikás mondta akkoriban: senki sem tudta, mihez tartsa magát. Ha valaki az anyakirálynéhoz fordult, azt a fiához

utasították, ha pedig a királyhoz ment, az visszaküldte az anyjához. Még inkább sértette a nemzetet, hogy a régi, tapasztalt tisztviselőket elmozdították, és a helyükre fiatalabb kegyenceket állítottak. Ezt a következő eseményből vonták le: az anyakirályné Kázmér politikájának azon elvéből, hogy Kis- és Nagy-Lengyelországot eggyé kell olvasztani, úgy határozott, hogy Pilciai Ottó, kis-lengyelországi nemeset nevezte ki Nagy-Lengyelország kapitányává. A nagy-lengyelországi nemesek e miatt jogsértésről panaszkodtak. A rablás és az útonállás száma ennek következtében úgy megnövekedett, hogy Erzsébet kénytelen volt nagy-lengyelországi urat kinevezni kapitánynak (Davies 2006: 102).

A lengyelországi magyar uralom számos feszültséget rejtett magában. A lengyelek elvárták volna, hogy Lajos személyesen vegyen részt a kormányzásban, ő azonban Erzsébetet küldte maga helyett. Igaz, hogy a királyné III. (Nagy) Kázmér testvére volt, de valószínűleg a lengyelek már nem tudtak rá lengyelként tekinteni. A királyné próbálta átvenni a kormányzati mechanizmust, az oklevelekben többször hivatkozott a bárók tanácsára. A méltóságok között főként lengyel tisztviselőket találunk, olykor magyar is felbukkant. Mindezek ellenére a magyar fennhatóság nem vált népszerűvé.

Forrás- és irodalomjegyzék

Források:

Erzsébet királyné levele a pozsonyi bírónak, 1377. szeptember 27.

Kassai privilégium, 1374

Szakirodalom:

Bánlaky, József (1929): *A magyar nemzet hadtörténelme VIII.* Budapest

Bertényi, Iván (1987): *Magyarország az Anjouk korában.* Budapest

Bertényi, Iván (1989): *Nagy Lajos király.* Budapest

Görög, Ferenc (2000): *A magyar nemzet története.* Budapest

Engel Pál–Kristó Gyula–Kubinyi András (1998): *Magyarország története 1301–1526.* Budapest

Font, Márta (1997): *A német lovagrend alkonya.* Pécs

Дворник, Френсис (2001): *Словени у Европској историји и цивилизацији.* Београд

Topolsky, Jerzy (1989): *Lengyelország története.* Budapest

Kristó, Gyula (1988): *Az Anjou-kor háborúi.* Budapest

Davies, Norman (2006): *Lengyelország története.* Budapest

Pór, Antal (2010): *Nagy Lajos 1326–1382.* Budapest